

73. ÍRÁS AZ ÉDENKERT

KALIGASZTIA bukásának és az azt követő társadalmi zűrzavarnak a következményeként megjelenő műveltségbeli hanyatlás és szellemi nyomor keves hatást gyakorolt az urantiai népek fizikai vagy élőlénytani állapotára. A szerves evolúció rohamléptekkel haladt előre, meglehetősen függetlenül attól a műveltségbeli és erkölcsi hanyatlástól, mely oly gyorsan követte Kaligasztia és Daligasztia hűtlenségét. És a bolygó történelmében elérkezett az idő, csaknem negyvenezer évvel ezelőtt, amikor is a szolgálatban lévő élethordozók észlelték, hogy az urantiai emberfajta fejlődésmenete tisztán élőlénytani szempontból a tetőpontjához közeledik. A Melkizedek-megbízottak, ezzel azonos véleményen lévén, készségesen támogatták az élethordozók által az edentiai Fenségesekhez benyújtott kérvényt, melyben azt kérték, hogy az Urantia folytassanak le engedélyezési szemlét abból a célból, hogy az élőlénytani nemesítők, egy Anyagi Fiú és Leány a bolygóra kiküldhető legyen.

² E kérést azért az edentiai Fenségesekhez címezték, mert Kaligasztia bukása és a jerusemi hatósági jogkör átmeneti betöltetlensége óta sok urantiai ügy felett ők gyakoroltak közvetlen felügyeletet.

³ Tabamantia, a tizedes vagy kísérleti világok sorába tartozó világok főfelügyelője jött el a bolygó ellenőrzésére, és a faji fejlődés felmérését követően annak rendje és módja szerint javasolta, hogy az Urantia kapjon Anyagi Fiakat. Ezen ellenőrzés után valamivel kevesebb mint száz évvel, Ádám és Éva, a helyi csillagrendszerből származó Anyagi Fiú és Leány, megérkezett és nekilátott ama nehéz feladatnak, hogy megpróbálja rendbe tenni annak a bolygónak a zavaros ügyeit, melyet lázadás hátráltatott és amelyet a szellemi elszigeteltség következménye sújtott.

1. A NODFIAK ÉS AZ AMADONFIAK

¹ Egy szokványos bolygón az Anyagi Fiú megérkezése rendszerint a találmányok, az anyagi haladás és az értelmi felvilágosodás nagy korszakát jelzi. Az Ádám utáni kor a legtöbb világon nagyszerű tudományos korszak, de az Urantiaival nem ez volt a helyzet. Bár a bolygót fizikailag rátermett fajta népesítették be, a törzsek a vademberi lét és az erkölcsi megrekedtség fogságában tengődtek.

² Tízezer évvel a lázadást követően a hercegi igazgatásnak gyakorlatilag minden hasznos eredménye semmivé lett; a világ emberfajta csak kevéssel voltak jobb helyzetben ahhoz képest, mintha e félrevezetett Fiú sohasem jött volna el az Urantiaira. Csak a nodfiak és az amadonfiak között maradtak fenn a dalamatiai hagyományok és a Bolygóherceg műveltsége.

³ A *nodfiak* a hercegi törzskar lázadó tagjainak leszármazottai voltak, elnevezésük pedig az első vezetőjük, Nod nevéből származik, aki egykor a dalamatiai ipari és kereskedelmi bizottság elnöke volt. Az *amadonfiak* azoknak az

andonfiaknak voltak a leszármazottai, akik úgy döntöttek, hogy hűek maradnak Vanhoz és Amadonhoz. Az „amadonfi” inkább műveltségi és vallási megjelölés, semmint faji meghatározás; faji értelemben az amadonfiak lényegében *andonfiak* voltak. A „nodfi” egyaránt műveltségi és faji meghatározás, mert a nodfiak maguk alkották az Urantia nyolcadik emberfajtaját.

⁴ A gyűlölködés hagyományosan megvolt a nodfiak és az amadonfiak között. E viszály folyton felszínre került, amikor csak e két csoport utódai valamilyen közös vállalkozásba fogtak. Még később, az édeni feladatokban is rendkívül nehezen tudtak békésen együtt dolgozni.

⁵ Röviddel Dalamatia pusztulása után Nod követői három nagyobb csoportra oszlottak. A központi csoport az eredeti otthonuk szomszédságában, a Perzsa-öböl felső részének közelében maradt. A keleti csoport Elam hegyvidéki területeire, az Eufrátesz völgyétől keletre vándorolt. A nyugati csoport a Földközi-tenger északkelet-szíriai partjai mentét és a szomszédos területeket foglalta el.

⁶ E nodfiak szabadon házasodtak a szangik fajtákkal és fejlett utódokat hagytak maguk után. És a lázadó dalamatiaiak leszármazottai később csatlakoztak Vanhoz és az ő hű követőikhez Észak-Mezopotámia síkságain. Itt, a Van-tó és a déli Káspi-tengeri terület közelében, a nodfiak összevegyültek és keveredtek az amadonfiakkal és az „eleitől fogva hatalmasok” között tartották számon őket.

⁷ Ádám és Éva megérkezése előtt e csoportok — a nodfiak és az amadonfiak — voltak a legfejlettebb és legműveltebb emberfajta a földön.

2. ELŐKÉSZÜLETEK A KERT MEGÉPÍTÉSÉHEZ

¹ A Tabamantia-féle ellenőrzést megelőzően csaknem száz éven át Van és társai a világerkölcstani és világműveltségi hegyvidéki központjukból hirdették a megígért Istenfiúnak, a fajnemesítőnek, az igazság-tanítónak és a hűtlen Kaligasztia méltóbb utódának eljövetelét. Bár az akkori időkben a világon élők többsége kevés vagy egyáltalán semmennyi érdeklődést sem mutatott e jóslat iránt, azonban azok, akik közvetlen kapcsolatban álltak Vannal és Amadonnal, komolyan vették e tanításokat és megkezdték a felkészülést a megígért Fiú tényleges fogadására.

² Van beszámolt a legközelebbi társainak az Anyagi Fiak jerusemi történetéről; arról, amit tudott róluk, mielőtt az Urantiaira jött volna. Jól tudta, hogy ezek az ádami Fiak mindig is egyszerű, de bájos kerti otthonokban laktak, és ezért Ádám és Éva megérkezése előtt nyolcvanhárom évvel azt javasolta, hogy kezdjék el hirdetni a megérkezésüket és fogjanak hozzá annak a kerti otthonnak az előkészítéséhez, melyben majd fogadhatják őket.

³ A hegyvidéki központjukból és hatvanegy távol és elszórtan elhelyezkedő településről Van és Amadon összegyűjtött egy háromezernél is több főből álló testületet

olyan készséges és lelkes munkásokból, akik ünnepélyes gyűlésükön kötelezték el magukat annak a küldetésnek, hogy a megígért — vagy legalábbis várt — Fiú jövetelére felkészülnek.

⁴ Van százas csoportokra osztotta az önkénteseket, mely századokhoz egy kapitányt és egy társat jelölt ki, aki az ő személyes törzskarában összekötőtisztként szolgált, a saját társául pedig Amadont választotta. E bizottságok mind komolyan hozzáfogtak az előkészítő munkához, és a Kert helyét kijelölő bizottság is elindult, hogy az eszményi helyszínt megtalálja.

⁵ ¶ Bár Kaligasztia és Daligasztia a gonosztevő hatalmuk nagyobb részétől már meg volt fosztva, azért minden lehetőt megtettek, hogy megghiúsítsák és akadályozzák a Kert előkészítési munkálatait. De az ő rossz mesterkedéseiket nagymértékben visszaszorította annak a csaknem tízezer állhatatos köztes teremtménynek a hű tevékenykedése, akik oly fáradhatatlanul munkálkodtak a vállalkozás sikerén.

3. A KERT HELYE

¹ A helykijelölő bizottság csaknem három évig volt távol. Három lehetséges helyszínről tettek kedvező jelentést: az első egy sziget volt a Perzsa-öbölben; a második, a folyó menti helyszín, mely később a második kert helyszínéül szolgált; a harmadik pedig egy hosszú, keskeny félsziget — csaknem egy sziget — volt, mely a Földközi-tenger keleti partjaitól nyugati irányban nyúlt be a vízbe.

² A bizottság csaknem egyhangúlag a harmadik lehetőséget részesítette előnyben. E helyszín mellett döntöttek, és két évbe telt, míg a világ műveltségi központját, beleértve az élet fáját is, e földközi-tengeri félszigetre áttelepítették. Egyetlen csoport kivételével a félszigeten lakók békésen kivonultak onnan, amikor Van és társasága megérkezett.

³ ¶ A földközi-tengeri félsziget egészséges éghajlattal és egyenletes hőmérsékleti viszonyokkal rendelkezett; ez az állandósult időjárás a környező hegyeknek, valamint annak a ténynek volt köszönhető, hogy e terület jóformán sziget volt egy beltengerben. Bár a környező hegyekben bőségesen hullott eső, magában az Édenben ritkán esett. Azonban a mesterséges öntözőcsatornák kiterjedt hálózataból minden éjjel „pára szállott fel” a Kert növényzetének üdévé tétele céljából.

⁴ E földterület partvonala eléggé magasan emelkedett a vízszint fölé és a szárazföldhöz kapcsolódó része mindössze negyvenhárom kilométer széles volt a legkeskenyebb pontjánál. A Kertet édesvízzel ellátó nagy folyó a félsziget magasabban fekvő területeiről eredt és kelet felé a földnyelven áthaladva érte el a szárazföldet, majd a mezopotámiai síkságot átszelve ömlött a másik tengerbe. E folyót négy mellékfolyó táplálta, melyek az édeni félsziget part menti dombjain eredtek, és a folyó eme „négy főága” volt az, amely az „Édenből jött ki” és amelyeket később összekeverték a második kert körül elhelyezkedő folyóágakkal.

⁵ A Kertet körülvevő hegyek bővelkedtek értékes kristályokban és különböző fémekben, bár ezekkel akkoriban igen keveset törődtek. Az akkor uralkodó korszakban a kertészkedés dicsőítése és a mezőgazdaság méltatása volt.

⁶ A Kert létesítéséhez választott helyszín a hasonló helyek közül valószínűleg a legsodálatosabb volt az egész világon, és az éghajlat akkoriban tökéletesen megfelelő volt. Sehol máshol nem volt olyan hely, mely oly tökéletesen alkalmas lett volna a növénytani kibontakozás efféle paradicsomaként. Az urantiai polgárosodott társadalom színe-java e helyen gyűlt össze. E területen kívül a világ minden más részén a sötétség, a tudatlanság és a vadság uralkodott. Az Éden volt az egyetlen ragyogó pont az Urantián; e helyszín már természetes állapotában is álomszerűen szép volt, és hamarosan egy költőien páratlan szépségű és tökéleteségű táj szemképrázatos képét mutatta.

4. A KERT KIALAKÍTÁSA

¹ Amikor az Anyagi Fiak, az élőlénytani nemesítők megkezdik ottlétüket valamely evolúciós világon, a tartózkodási helyüket gyakran nevezik Édenkertnek, mert e helyet az Edentiának, a csillagvilági központnak a virágzó szépsége és növénytani kiválósága jellemzi. Van jól ismerje e szokásokat és ennek megfelelően gondoskodott arról, hogy az egész félszigetet a Kert céljának szenteljék. A pástorkodást és az állattenyésztést a szomszédos szárazföldön folytatandó tevékenységként tervezték. Az állatok közül csak a madarak és a különféle háziasított fajok voltak jelen a ligetben. Van utasításai szerint az Édennek kertnek kellett lennie, csakis egy kertnek. Annak területén sohasem öltek le állatokat. Végig az építkezések idején a Kertben dolgozók által elfogyasztott húst a szárazföldön őrzött nyájából biztosították.

² Az első feladat a nagy téglafal felépítése volt a félsziget tövében. Mihelyt ezzel elkészültek, a tájszépítés és otthonépítés tényleges munkája már zavartalanul folyhatott.

³ Állatkertet is létesítettek, mégpedig úgy, hogy egy kisebb falat emeltek a főfalon kívül; e közbenső terület, melyen mindenféle vadállat megtalálható volt, kiegészítő védelmet nyújtott az ellenséges támadásokkal szemben. Ezen állatkertet tizenkét nagyobb egységre osztották, és ezeket fallal körülvett utak kötötték össze, melyek a Kert tizenkét kapujához vezettek, míg a folyó és a szomszédos legelők a központi területet foglalták el.

⁴ A Kert kialakításakor csak önkéntes munkásokat foglalkoztattak; bérmunkások sohasem dolgoztak itt. Ők művelték a Kertet és felügyelték az ellátmányt biztosító nyájukat; a közelben lakó hívektől is részesültek élelemutánpótlásban. És e nagy vállalkozást ama nehézségek ellenében is sikerre vitték, melyek a világ rendezetlen helyzetével jártak együtt e zürzavaros időkben.

⁵ De Van nagy csalódást okozott, mivel nem tudván, hogy milyen hamar érkezik meg a várt Fiú és Leány, azt javasolta, hogy a fiatalabb nemzedéket is tanítsák be a vállalkozás teljesítése érdekében végzendő munkára, arra az esetre, ha az érkezés esetleg késne. Ez Van részéről úgy

tűnt, mintha a hite meggyengült volna, ami komoly zavarokat okozott és sokak elfordulásával járt; de Van folytatta az előkészületekre általa kidolgozott terv végrehajtását, s az időközben elszököttek fiatalabb önkéntesekkel pótolta.

5. A KERTBELI OTTHON

¹ Az édeni félsziget közepén állt az Egyetemes Atya nagyszerű kőtemploma, a Kert szentélye. Ettől északra hozták létre az igazgatási központot; délre építették fel a munkások és családjuk otthonait; nyugatra a várt Fiú oktatási rendszerében működtetendő tanodák számára jelöltek ki helyet, míg az „Éden keleti részén” építették fel az ígért Fiúnak és közvetlen leszármazottainak szánt otthont. Az Éden építészeti tervei egymillió emberi lény számára biztosítottak lakóhelyet és bőséges mennyiségű beépített földterületet.

² Ádám érkezése idején, bár a Kertnek csupán a negyede készült el, már több ezer kilométernyi öntözőcsatorna és több mint húszezer kilométernyi kikövezett gyalogjáró és út létezett. Ötezerrel valamivel több téglapépület állt a különböző részlegekben, és a fák és növények mennyisége csaknem megszámlálhatatlan volt. A liget egyetlen részében sem volt hétnél több épületből álló lakóegyüttes. És a Kert felépítése egyszerű, de igen művészi volt. Az utak és a gyalogjárók rendszerét jól kiépítették, és a táj is elragadó képet mutatott.

³ A Kertben alkalmazott egészségügyi szabályok messze fejlettebbek voltak annál, mint amit megelőzően az Urantián bármikor is kialakítottak. Az Éden ivóvizét úgy tartották egészségesen, hogy szigorúan ellenőrizték a víz tisztaságának megőrzésére kidolgozott egészségügyi rendszabályok betartását. E korai időkben sok baj származott e szabályok be nem tartásából, azonban Van fokozatosan ráébresztette a társait annak fontosságára, hogy semmit se dobáljanak a Kert vízkészletébe.

⁴ A későbbi szennyvízelvezető rendszer kialakítását megelőzően az édeniek kínosan ügyeltek arra, hogy minden hulladékot, illetőleg lebomló anyagot elégessenek. Amadon felügyelői naponta körbejárták a Kertet és a betegségek lehetséges okait keresték. Az urantiaiak egészen a tizenkilencedik század végéig, a huszadik századig nem ébredtek rá újra az emberi betegségek megelőzésének fontosságára. Még az ádami rendszer összeomlása előtt fedett, téglából rakott szennyvízelvezető rendszert építettek, mely a falak tövében haladt és a Kert külső vagy kisebb falán másfél kilométerrel túl ömlött az Éden folyóba.

⁵ Ádám megérkezésekor a világ ama részében élő növények többsége az Édenben is megvolt. Számos gyümölcs-, gabona- és dióféle már akkoriban is nagyon elterjedt volt. Sok mai növény és gabonaféle termesztését itt kezdték meg először, később azonban rengeteg ehető növényfajta veszett el.

⁶ A Kertnek nagyjából az öt százalékát vonták belterjes művelés alá, tizenöt százalékát részlegesen műveltek, a

többi földterületet pedig Ádám megérkezéséig meghagyták a többé-kevésbé természetes állapotában, arra gondolván, hogy a kert az ő elképzeléseik szerint fogják befejezni.

⁷ Az Édenkertet így készítették elő a megígért Ádámnak és az ő társának a fogadására. És e Kert még egy tökéletessé tett igazgatású és szabályszerű irányítás alatt álló világnak is a dicséretére vált volna. Ádám és Éva nagyon elégedett is volt az általános édeni tervvel, bár a saját személyes lakóhelyük elrendezésén számos dolgot megváltoztattak.

⁸ Noha Ádám megérkezésekor a kertszépítés még messze nem fejeződött be, a hely már akkor is a növénytani szépség gyöngyszeme volt; és Ádám édeni ottlétének első időszaka alatt a Kert további szép és nagyszerű formát és arányokat öltött. Az Urantia sem ezt megelőzően, sem később nem adott helyet ily szépen és teljesen kibontakozó kertészetnek és mezőgazdaságnak.

6. AZ ÉLET FÁJA

¹ A Kert templomának közepén ültette el Van a sokáig őrzött élet fáját, melynek levelei a „nemzetek gyógyítására” valók voltak, és amelynek gyümölcse oly sokáig életben tartotta őt a földön. Van jól tudta, hogy Ádám és Éva az életben maradás érdekében szintén rá lesz szorulva erre az edentiai ajándékra, mihelyt anyagi alakban az Urantián megjelennek.

² Az Anyagi Fiaknak a csillagrendszeri központokon nincs szükségük az élet fájára a fennmaradáshoz. Csak a bolygókon való újraszemélyesülés folytán szorulnak rá a hűvér test halhatatlanságának eme biztosítékára.

³ ¶ A „jó és rossz tudásának fája” ugyan szóképp, egyfajta jelképes megjelölése sokféle emberi tapasztalásnak, azonban az „élet fája” nem hitrege volt; valóban létezett és sokáig megtalálható volt az Urantián. Amikor az edentiai Fenségesek jóváhagyták Kaligasztjának, mint az Urantia Bolygóhercegének megbízását, valamint a jerusemi száz létpolgár személyének, mint az ő igazgatási törzskarának jelölését, a melkizedek révén egy edentiai cserjét küldtek a bolygóra, és e növény az Urantián az élet fájává nőtt. A nem értelmes élet e formája őshonos a csillagvilági központhoz tartozó szférákon, és megtalálható a helyi világ-egyetemek és a felsőbb-világegyetemek központi világain, valamint a Havona-szférákon is, de a csillagrendszeri központokon nem.

⁴ E rendkívüli növény az állati lét öregítő elemeivel szembeni közömbösítő hatással bíró térenergiaikat tárolt. Az élet fájának gyümölcse olyan volt, mint egy különleges vegyi erőtelep, mely, elfogyasztása esetén, megmagyarázhatatlan módon felszabadította a világegyetem élet-meghosszabbító erejét. E táplálékforma teljes mértékben hatástalan volt az urantiai közönséges evolúciós lényekre, de hasznosnak bizonyult a kaligasztiai törzskar száz anyagi-vá lényegült tagja számára, valamint ama száz módosított andonfi számára is, akik élet-sejtanyagot adtak a hercegi törzskarnak, és akik viszonzásképpen átadták nekik azt az

életpótlékot, mely révén képessé váltak arra, hogy az élet fájának gyümölcsét az egyébként halandói létük tetszőlegesen hosszúvá való tétele céljából igénybe vehessék.

⁵ ¶ A herceg uralma idején a fa az Atya templomának központi és kör alakú udvarának földjében nőtt. A lázadás kitörésekor a központi magból Van és társai az ideiglenes táborukban növesztették újra a növényt. Ezen edentiai cserjét később magukkal vitték a hegyi menedékhelyükre is, ahol csaknem százötvenezer évig szolgálta Vant és Amadont.

⁶ A Kertet Ádám és Éva számára előkészítő Van és társai az edentiai fát átültették az Édenkertbe, ahol megint csak az Atya új templomának központi, kör alakú udvarában nőhetett. És Ádám és Éva rendszeresen fogyasztotta a fa gyümölcsét a kettős formájú fizikai létük fenntartása céljából.

⁷ ¶ Amikor az Anyagi Fiú terve rossz irányt vett, Ádámnak és családjának nem engedték meg, hogy a fa magját a Kertből elvigyék. Midőn a nodfiak lerohanták az Édent, azt mondták nekik, hogy „istenekké lesznek, ha az élet fájából esznek”. Nagy meglepetésükre a fát őrizetlenül találták. Szabadon fogyasztották a gyümölcsöt éveken át, de az nem használt nekik; ők a teremtrész teljesen anyagi halandói voltak; nem voltak felruházva azzal, ami a fa gyümölcsével együttesen hatott volna. Feldühítette őket, hogy nem részesülhetnek a fa jótékony hatásaiból, és az egyik belső háborújuk alkalmával a templomot és a fát is felégették; a Kert későbbi elsüllyedésekor már csak a kőfal állt. Ez volt az Atya második olyan temploma, mely elpusztult.

⁸ És most már minden húsvér teremtménynek az Urantián az élet és halál természetes pályáját kell követnie. Ádám, Éva, a gyermekeik és az ő gyermekeik, valamint a társaik mind eltűntek az idők folyamán, ők is igazodtak ahhoz a helyi világegyetemi felemelkedési rendhez, melyben az anyagi halált a lakóvilágon való feltámadás követi.

7. AZ ÉDEN LÉTÉNEK VÉGE

¹ Miután Ádám elhagyta az első kertet, azt a nodfiak, a kutiak és a szuntiták foglalták el a különböző időszakok-

ban. Később azoknak az északi nodfiaknak lett a lakóhelye, akik nem voltak hajlandók együttműködni az ádámfiakkal. A félszigetet ezek az alsóbbrendű nodfiak népesítették be csaknem négyezer évvel azt követően, hogy Ádám elhagyta a Kertet, amikor is a környező tűzhányók erősödő tevékenysége és az Afrikával való összeköttetést biztosító szicíliai földnyelv alámerülése miatt a Földközi-tenger keleti alapzata megsüllyedt, és magával vitte a teljes édeni félsziget víztömegét. Ezzel a nagymértékű süllyedéssel egyidejűleg a Földközi-tenger keleti partvonala a magasba emelkedett. És ez lett a vége a legcsodálatosabb természetes képződménynek, melynek az Urantia valaha is helyet adott. A süllyedés nem hirtelenül ment végbe, a teljes félsziget alámerüléséhez néhány száz év kellett.

² A Kert ilyenén való eltűnését nem lehet úgy tekinteni, mint az isteni tervek sikertelenségének bármiféle következményét vagy Ádám és Éva hibáinak eredményét. Az Éden elmerülését mi nem tekintjük másnak, mint természeti jelenségnek, azonban úgy látjuk, hogy a Kert elsüllyedésére nagyjából akkor került sor, amikor az ibolyaszín fajta tartalékai már felhalmozódtak ahhoz, hogy ez az emberfajta hozzáfoghasson a világ népeinek talpra állításához.

³ ¶ A melkizedek az tanácsolták Ádámnak, hogy a fajnemesítési és fajkeveredési programot addig ne indítsa el, amíg a maga családja nem éri el a félmillió főt. A Kertet soha nem arra szánták, hogy az ádámfiak állandó otthonául szolgáljon. Nekik egy új élet kiküldöttéivé kellett válniuk szerte a világon; az volt a rendeltetésük, hogy önzetlenül adják át magukat a szükséglet szenvedő földi emberfajtáknak.

⁴ A melkizedek által Ádámnak adott utasítások szerint faji, földrészi és területi központokat kellett létrehozni az ő saját fiai és leányai vezetése alatt, míg neki magának és Évának e különféle világközpontokra tanácsadókként és szervezőkként ellátogatva segédkeznie kellett a világméretű élőlénytani nemesítésben, értelmi haladásban és erkölcsi helyreállításban.

⁵ [Közreadta Szolonia, a szeráfi „hang a Kertben”.]